

AKADEMIA MUZYCZNA
im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

IX OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA DOKTORANTÓW UCZELNI MUZYCZNYCH

10-11 grudnia 2020

kierownictwo merytoryczne:

prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak	Dyrektor Szkoły Doktorskiej AMKL
prof. dr hab. Piotr Łykowski	Kierownik Studiów Doktorskich AMKL
dr hab. Piotr Rojek, prof. AMKL	Kierownik Studiów Doktorskich AMKL

PROGRAM

10 grudnia 2020

godz. 10.00 **rozpoczęcie konferencji**

godz. 10.10 **Magdalena Białecka**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Zapomniany feminocentryzm doby odrodzenia w kontekście działalności renesansowych kompozytorek i mecenasek muzyki

Przedmiotem referatu będzie próba ustalenia, jak silny wpływ na muzykę renesansu wywarły kobiety, w szczególności kompozytorki oraz przedstawicielki wyższych warstw społecznych, zajmujące się mecenatem. Jednocześnie zostanie nakreślony związek pomiędzy ideami humanizmu a wysoką pozycją kobiet w kulturze. Dokona się także przedstawienie aspektów społecznych, takich jak edukacji muzycznej dziewcząt, ich udziału w kulturze, dostępu dam do życia zawodowego, umożliwianie im wykonań czy też publikacji dzieł muzycznych. Spostrzeżenia te zostaną uzupełnione o różnego rodzaju egzemplifikacje, w postaci informacji na temat aktywnej obecności dam w wiodących familiach muzycznych oraz w kluczowych dla rozwoju muzyki rodach arystokratycznych. Wśród innych, rolę pierwszoplanową odegra wątek polski. Zostanie również postawione pytanie o przyczyny zniknięcia znaczących dla kultury renesansu przedstawicielek z horyzontu badań nad historią muzyki.

godz. 10.35 **Agata Chodorek**

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Wpływ pierwszych wykonawczyń na kształt partii Susanny z opery *Le nozze di Figaro* Wolfganga Amadeusa Mozarta

Partie wokalne w dziełach scenicznych Wolfganga Amadeusa Mozarta charakteryzuje w sposób szczególny mistrzostwo, z jakim kompozytor wyeksponował walory głosowe prawykonawców, maskując przy tym ich ewentualne braki w technice wokalne (np. niezbyt rozległa skala). Na przykładzie jednej z najpopularniejszych i najczęściej wykonywanych współcześnie oper okresu klasycyzmu, dokonano analizy partii głównej bohaterki pod kątem wpływu pierwszych wykonawczyń na ostateczny jej kształt. Partię Susanny prawykonały: Nancy Storace (1786) oraz Adriana Ferrarese del Bene (1791), zapisując się w ten sposób na kartach historii. Należały one do grona śpiewaków często współpracujących z kompozytorem, a więc niejednokrotnie dokonujących prawykonania Mozartowskich dzieł, co dostarcza badaczom wiedzy na temat charakterystyki ich głosów. W oparciu o zebrane informacje i analizę zachowanych do dziś rękopisów Mozarta, omówiony został wpływ, jaki śpiewaczki wywarły na ostateczny kształt partii Susanny, który (nie bez pominięcia nakładającej się przez wieki praktyki wykonawczej) utrwalił się do naszych czasów.

godz. 11.00 **Małgorzata Klajn-Bućko**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Pamiętniki Wandy Landowskiej

„Dziennik Wandy Landowskiej – biednej istoty, która z powodu chorej ręki nie może zostać fortepjanistką (...)” – tak rozpoczyna piętnastoletnia Landowska swój pierwszy pamiętnik.

Jak postrzegała siebie młoda Wanda Landowska? Jakie było jej podejście do muzyki, do otaczającego ją świata? Jak rozwijało się jej życie uczuciowe? Jak dojrzała na przestrzeni dwudziestu jeden lat, podczas których spisywała analizowane przeze mnie dzienniki?

Do tej pory nieopublikowane pamiętniki Wandy Landowskiej znajdują się w Library of Congress w Waszyngtonie. Podczas swojego wystąpienia skupię się na wczesnych dziennikach artystki o numerach 1, 2, 3, 10 oraz 11. Zostały one spisane w języku polskim, w latach 1894–1915, podczas których Landowska przebywała w Warszawie, Wrocławiu i Berlinie. Pamiętniki o numerach 4-9 zaginęły. Swoje kolejne zapiski pisała w języku angielskim i francuskim.

Pamiętniki Wandy Landowskiej, poruszające swoją szczerością i intymnością, pozwalają spojrzeć na nią w innym świetle – zarówno poznać jej ewoluujące poglądy na sztukę, jak i docenić jej dojrzałą, nietuzinkową osobowość.

godz. 11.25 **dyskusja**

moderator: Krzysztof Rau

godz. 11.35 **przerwa**

godz. 11.50 **Zuzanna Daniec**

Akademia Muzyczna w Krakowie

Kategoria plastyczności jako metoda badawcza i specyfika muzyki XX i XXI wieku – rekonesans

W prezentowanym referacie pragnę przedstawić wstępny zarys swojej przyszłej pracy doktorskiej, której problematyka skoncentrowana zostanie wokół kategorii plastyczności jako metodzie badawczej i specyfice muzyki XX i XXI wieku. Pomysł ten skupia się na podjęciu filozoficznego konceptu plastyczności na gruncie teoretyczno-muzycznym. W dotychczasowych badaniach i refleksji o muzyce współczesnej poststrukturalne nurty myśli humanistycznej zdążyły już znaleźć niezwykle owocny rezonans, o czym świadczy szereg publikacji przeszczepiających na grunt współczesnej muzykologii pojęcia i metody dotyczące postmodernizmu, dekonstrukcji czy filozofii różnicy. Wobec takiego kontekstu naturalnym zdaje się kontynuowanie owej teorii muzyki zorientowanej humanistycznie – nieco bardziej uwspółcześnionej i odpowiadającej temu, co stanowi prawdziwie dzisiejszy „styl epoki”. Termin plastyczność wprowadzony został do naukowego dyskursu w ciągu ostatnich dekad przez francuską filozof Catherine Malabou (ur. 1959). Stworzony przez nią projekt myślowy wynika z przeświadczenia, iż realność i wszelkie jej przejawy – co ważne jest także dla teorii muzyki – jawi się już dziś realnością zdekonstruowaną. Zakłada on metamorficzny charakter istnienia podmiotów, materii, rzeczy i zdarzeń. W odniesieniu do wybranej przeze mnie kompozycji *...zu...* Marka Andre z 2005 roku – pojęcie plastyczności zastosować chciałabym jako swoisty filtr konceptualny, potwierdzający adekwatność twórczości tego kompozytora wobec najnowszych trendów myślowych.

godz. 12.20 Igor Torbicki

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Aforyzmy op. 13 Dymitra Szostakowicza. Negacja, poszukiwania, kontrkultura, polityka

Referat dotyczyć będzie krótkiej analizy oraz interpretacji cyklu miniatur fortepianowych *Aforyzmy* skomponowanych przez Dymitra Szostakowicza w roku 1927. W wystąpieniu zostanie poruszony kontekst społeczny powstania utworu, który częściowo uwarunkował jego stylistykę, a także bezpośrednia sprzeczność pomiędzy nazwami poszczególnych utworów cyklu a ich faktyczną treścią. Istotną częścią referatu będzie zjawisko negacji tradycji muzycznej, czyli opis sposobów, w jakie Szostakowicz starał się wyśmiać, „ominąć” i strywializować estetykę dotychczasowej, konwencjonalnej muzyki fortepianowej.

Kontekst społeczny powstania cyklu, to ostatnie momenty względnej wolności twórczej w Związku Radzieckim, uwarunkowanej wieloma złożonymi czynnikami — decentralizacją instytucji kultury, eksplozją eksperymentalnych nurtów oraz skrajnie lewicowym nastawieniem dużej części zachodnioeuropejskich twórców. W tych skomplikowanych warunkach powstawały *Aforyzmy*, reprezentujące stylistykę, którą kompozytor pragnął kontynuować i zgłębiać, lecz utracił tę możliwość z powodu stopniowego zawłaszczania wszystkich dziedzin życia społecznego i prywatnego przez totalitarny system.

Na potrzeby odpowiedniego zagłębienia się w *Aforyzmy* zostanie przywołana interpretacja okresu kultury lat 20. i 30. zaproponowana przez rosyjskiego filozofa Borysa Grojsa w książce *W potoku*. Opiera się ona na analizie zjawisk kulturowych wywołanych przez radykalne rewolucje oraz sposobu traktowania przez nie dorewolucyjnej spuścizny cywilizacyjnej. Za wiodące przykłady posłuży rewolucja francuska, a także nieodłącznie powiązana z życiem i twórczością Szostakowicza rewolucja październikowa.

godz. 12.55 Szymon Borys

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

W poszukiwaniu „prawdy życia”. *Kafka-Fragmente* op. 24 na sopran i skrzypce György Kurtága

György Kurtág (ur. 1926) – mistrz muzycznego aforyzmu jest bez wątpienia najważniejszym żyjącym kompozytorem węgierskim. Uznawany za muzycznego spadkobiercę Antona Weberna, przez wiele lat funkcjonował poza głównym nurtem europejskiego życia muzycznego. Choć twórczość Kurtága jest dziś powszechnie doceniana i wykonywana, w polskiej literaturze muzykologicznej brak pogłębionej refleksji na jej temat.

Jednym z najważniejszych utworów w dorobku Kurtága jest *Kafka-Fragmente* op. 24 na sopran i skrzypce (1985-87). Na prawie godzinną kompozycję składa się czterdzieści fragmentów muzycznych trwających od zaledwie kilkunastu sekund aż do siedmiu minut. Wybrane teksty Kafki pochodzą z jego listów, dzienników i tzw. „Zapisków z Zürau”. Po utworach do poetów węgierskich i rosyjskich Kafka stał się dla kompozytora kolejnym sojusznikiem „sprawy”, a literatura czeskiego pisarza matrycą dla jego własnych, egzystencjalnych dociekań. Referat jest próbą odszyfrowania najważniejszych idei zawartych w *Kafka-Fragmente*.

godz. 13.20 Katarzyna Szydłowska

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Środki wyrazu muzycznego minimalistycznej muzyki skrzypcowej na podstawie kompozycji wybranych kompozytorów – założenia badawcze (komunikat)

Polska muzyka minimalistyczna to temat, który został już podjęty choć uderzające jest, jak niewiele informacji możemy znaleźć w odniesieniu do muzyce skrzypcowej. Według słów Joanny Miklaszewskiej, autorki książki *Minimalizm w muzyce polskiej*, w przeciwieństwie do fortepianowej, skrzypcowa muzyka nie jest typowa dla polskiego minimalizmu. Muzyka minimalistyczna *stricto* skrzypcowa nie stała się jak dotąd tematem żadnej anglojęzycznej, ani polskojęzycznej pracy naukowej. Dla mnie jako skrzypaczki, jest to niezwykle interesująca

okazja do wypełnienia zdiagnozowanej luki badawczej.

Temat ten w odniesieniu do wiolinistyki interesuje mnie również ze względów wykonawczych, bowiem uważam, iż tego typu muzyka stawia przed smyczkowcami zupełnie nowe wymagania. Nie techniczne a intelektualne. W czasach, kiedy wykonawcy osiągnęli niezwykle wysoki poziom techniczny gry na instrumentach, wirtuozowskie utwory nie stanowią już dla nich problemu. Być może zatem to muzyka minimalistyczna jest odpowiedzią dla wykonawstwa dzisiejszych czasów i ścieżką, którą warto podążać.

godz. 13.35 **dyskusja**

moderator: Krzysztof Rau

godz. 13.45 **przerwa**

godz. 14.30 **Monika Pietruszewska**

Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

O potrzebie i rozumieniu muzyki XXI wieku

Prowadzone przeze mnie badania naukowe dowodzą, że wśród wszystkich grup wiekowych w ciągu ostatnich 10 lat drastycznie zmalało zainteresowanie muzyką współczesną, rozumianą jako „klasyczna muzyka współczesna”, czyli tworzoną na „żywe” instrumenty. Okazuje się, że potrzeba doświadczania muzyki wśród samych odbiorców nie zmalała, ale została przeniesiona na grunt muzyki rozrywkowej z uwagi na to, że ta jest dla nich „przystępniejsza”. Na czym owa przystępność polega? Co zatracili współcześni kompozytorzy na drodze porozumienia z odbiorcą? Opowiem o potrzebach współczesnych odbiorców oraz właściwym rozumieniu samej muzyki jako formy przekazu w przeszłości i czasach dzisiejszych.

godz. 15.00 **Roman Fotuima**

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Reprezentatywne dzieła solowej literatury saksofonowej na przykładzie trzech kompozytorów ukraińskich – Lwa Koloduba, Iwana Taranenko i Władimira Runczaka

Obecnie saksofon jest instrumentem, którego repertuar bardzo aktywnie się rozwija. Współcześni kompozytorzy, w tym wielu ukraińskich twórców, tworzą liczne dzieła na saksofon solo. Celem wystąpienia będzie ukazanie najważniejszych problemów wykonawczych a także formalna analiza trzech zróżnicowanych utworów na saksofon solo, skomponowanych przez współczesnych kompozytorów ukraińskich: Lwa Koloduba *Ukraińskie wytynanki*, Iwana Taranenko *In search of the way...* i Władimira Runczaka *Trochę muzyki na cześć A. Saksa*. Dzieła te są reprezentatywnymi przykładami różnorodnego stylu literatury saksofonowej oraz zróżnicowanej konwencji kompozytorskiej ukraińskich artystów. W utworach tych twórcy zastosowali zróżnicowane środki wyrazu, poczynawszy od nieskomplikowanych i powszechnie stosowanych technik gry aż po współczesne, które w czasach dzisiejszych są coraz bardziej popularne w wykonawstwie saksofonowym.

godz. 15.25 **Michał Gasztch**

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie

Alternatywne kierunki rozwoju współczesnego saksofonu – EWI i Harmonizator Kontrolowany

Temat dysertacji odnosi się do alternatywnego podejścia w wykorzystaniu wiedzy i gry na saksofonie. Jest to również w pewnym sensie rozwinięcie pracy magisterskiej autora, która dotyczyła zastosowania ulepszeń saksofonowych dostępnych na rynku oraz ich wpływu na barwę dźwięku. Tytułowy instrument jest młody,

a pomysłów jego użycia ciągle przybywa, stąd autor postanowił skupić się na koncepcji zastosowania w muzyce Elektronicznego Instrumentu Dętego (EWI) oraz na prezentacji i wykorzystania nowo powstałego, autorskiego urządzenia/instrumentu – Harmonizatora Kontrolowanego.

Prezentacja omawianej dysertacji składać się będzie przebiegać w trzech etapach:

- analiza historii, konstrukcji i techniki gry na saksofonie – wprowadzenie do tematyki pracy doktorskiej;
- prezentacja EWI, podobieństwa do saksofonu, możliwości zastosowania w poszczególnych gatunkach muzycznych;
- prezentacja Harmonizatora Kontrolowanego, który w sposób syntetyczny rozszerza możliwości brzmieniowe, pozwalając instrumentom jednogłosowym (saksofon, flet, głos ludzki, trąbka i in.) na kontrolowane użycie większej ilości dźwięków podczas gry w czasie rzeczywistym, upodabniając je w pewnym stopniu do instrumentów wielogłosowych (harmonizator umożliwia budowanie akordów i tworzenie harmonii).

Autor ma nadzieję, że popularyzacja EWI i Harmonizatora Kontrolowanego zostanie pozytywnie przyjęta przez gremia muzyczne, przyczyniając się do wzrostu zainteresowania odbiorców alternatywnymi kierunkami rozwoju we własnym kręgu instrumentalnym, co w efekcie przynieść może korzyści dla dziedziny sztuki muzyczne.

godz. 15.50 **Emil Miszcz**

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Struktura i elementy formalne dzieła jako czynniki determinujące kształt współczesnej improwizacji jazzowej na podstawie autorskiego albumu *Artificial Stupidity* oraz pracy z Eksperymentalnym Combem Jazzowym

Punktem wyjściowym do rozpoczęcia badań w tym temacie jest dyskurs pomiędzy tym co zapisane, a tym co nie jest zapisane w partyturze, w kontekście wykonywania muzyki improwizowanej.

W celu zgłębienia powyższego zagadnienia w 2017 roku został utworzony oktet *Emil Miszcz & The Sonic Syndicate*. Materiał muzyczny, którym zespół się posługuje zorganizowany jest za pomocą precyzyjnie zaaranżowanych partii poszczególnych instrumentów i elementów improwizacji. Jednakże improwizacja ta objęta jest różnymi obwarowaniami w postaci konkretnych skal, akordów czy zależności metroritmicznych. Z kolei Eksperymentalne Combo Jazzowe to autorski projekt dydaktyczny, *novum* w kontekście edukacji muzyki jazzowej w Polsce. Podczas zajęć z tego przedmiotu wykonywane są kompozycje, których czynnikiem formotwórczym jest improwizacja, a sam wykonawca nie ma do czynienia z zapisem nutowym. Jest to koncepcja zbliżona do koncepcji muzyki intuicyjnej Karlheinz Stockhausena (1968).

Zestawiając ze sobą te dwa sposoby zagospodarowania przestrzeni muzycznej, zastanowię się, nad kilkoma zagadnieniami. Na jaką dowolność w kontekście wykonania, można sobie pozwolić w dużym zespole? Na ile kształt i forma kompozycji ma wpływ na język improwizacji? Jak różnorodne mogą powstać połączenia instrumentów pod względem brzmienia? Jak różne formy utworów mogą zaistnieć, gdy czynnikiem formotwórczym jest improwizacja?

Przedmiotem badań będą kompozycje składające się na drugi album oktetu Emil Miszcz & The Sonic Syndicate pt. *Artificial Stupidity* oraz sesje improwizowane podczas zajęć z Eksperymentalnego Comba Jazzowego.

Badania przeprowadzone zostaną za pomocą analizy formalnej kompozycji z albumu *Artificial Stupidity* oraz transkrypcji sesji improwizowanych z udziałem Eksperymentalnego Comba Jazzowego.

godz. 16.15 **Krzysztof Rau**

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu

Forma gry muzycznej w XXI wieku

Gra muzyczna jest formą pojawiającą się w muzyce od wieku XX. W XXI wieku. gra muzyczna musiała ewoluować wraz z bardzo szybkim rozwojem technologicznym, pojawieniem się smartfonów, komputerów nowej generacji, konsol, wirtualnej rzeczywistości, a także powstawania coraz to bardziej złożonych gier komputerowych, niebędących już tylko „strzelaniem do kulek”, a dwudziestopiętnastowiecznym, skomplikowanym i rozbudowanym medium literackim.

W wystąpieniu przybliżę różne aspekty tytułowej problematyki.

godz. 16.45 **zakończenie pierwszego dnia konferencji**

11 grudnia 2020

godz. 10.00 **koncert w wykonaniu doktorantów polskich uczelni muzycznych**

wykonawcy: Roman Fotuima, Michał Gasztych, Emil Miszk, Monika Pietruszewska, Krzysztof Rau,
Katarzyna Szydłowska, Igor Torbicki
prowadzenie: prof. dr hab. Piotr Łykowski

godz. 12.00 **spotkanie kierowników studiów doktoranckich oraz dyrektorów szkół doktorskich**

moderator: dr hab. Piotr Rojek, prof. AMKL

godz. 13.25 **Tomasz Marut**

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu
promotor: dr hab. Paweł Zawadzki, prof. AMKL

Fryderyk Chopin, *Etiuda C-dur op.10 nr 1, Etiuda a-moll op. 10 nr 2*

godz. 13.30 **panel tematyczny**
Jacek Pakuła wykład Ocena śródkresowa

mgr Jacek Pakuła - prawnik, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, związany z Zakładem Sądownictwa Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego. Autor artykułów prasowych (Dziennik Gazeta Prawna, Rzeczpospolita, Forum Akademickie) i publikacji naukowo-szkoleniowych z zakresu pomocy materialnej, w latach 2013-2016 pełnomocnik Dziekana WPiA UMK ds. Kontaktów z Interesariuszami, współtwórca Forum Pracodawców Wydziału Prawa i Administracji UMK. Pomysłodawca cyklu projektów naukowo-szkoleniowych, w tym organizowanej od 2018 r. Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej poświęconej studiom doktoranckim i szkołom doktorskim.

Do udziału w panelu tematycznym zapraszamy także zainteresowanych promotorów

godz. 14.15 **dyskusja i pytania**

moderator: prof. dr hab. Marta Kierska-Witczak

godz. 15.00 **zakończenie spotkania**